

De AP-opleidingsevaluatie: de kwaliteit van onze opleidingen in kaart

Om de kwaliteit van haar professionele bacheloropleidingen te borgen startte AP in 2015 met de AP-opleidingsevaluatie. Centraal hierbij staat de kwaliteitsontwikkeling van de opleiding, waarbij inzicht verwerven, verbeteracties stellen en kwaliteit borgen kritische succesfactoren zijn. Deze AP-opleidingsevaluatie omvatte een (bijna) jaarlijkse thematische evaluatie van de opleidingen. Via zeven thema's¹ werden kwaliteitskenmerken² van opleidingen geëvalueerd en geborgd. Een commissie van zowel interne als externe evaluatoren beoordeelde aangeleverde (leer- en toets)materiaal en ging in gesprek met de opleidingsverantwoordelijken, lectoren, studenten, alumni en het werkveld. De bevindingen en overwegingen werden in een verslag bezorgd aan de opleiding waarna een publieke informatiefiche opgemaakt werd die men op de AP-website kon raadplegen.

Op basis van de evaluatie van deze methodiek en een project in het kader van de AP-Strategie 2021-2025 werd een nieuwe methodiek uitgewerkt die opstart vanaf 2022-2023: de regie 2.0. Ter afronding van de AP-opleidingsevaluatie zijn in onderstaand overzicht alle publieke infofiches van deze opleiding gebundeld.

Een analyse die leidt tot een actieplan

Op basis van de suggesties en verplichte werkpunten uit de AP-opleidingsevaluatie formuleerde de opleiding actiepunten/verbeteracties. De opleiding werd bij de formulering en uitvoering van haar acties ondersteund door de bevoegde algemene diensten.

Overzicht van de belangrijkste ondernomen acties door deze opleiding:

- Via het proces **curriculumwijziging**:
 - o (2018-2019) Kleinere niet-conceptuele wijzigingen aan het curriculum.
 - o (2019-2020) Complexere curriculumwijziging in de drie trajectschijven (volgens model van Van Merriënboer) en de voorbereiding integratie van de flextrajecten in de basisopleidingen. Opstart Learn to study traject (4-jarig modeltraject). Bij deze curriculumwijziging werden een aantal verbeterpunten m.b.t. toetsing aangepakt. Zo zijn er regels opgesteld voor de nieuwe opleidingsonderdelen om de toetsing transparanter en minder complex te maken. Zo mogen er bv. in elk opleidingsonderdeel maximum twee toetsvormen worden gebruikt en voor een percentage van minimaal 20%. Er wordt ook transparanter gecommuniceerd. Zo worden ook alle indienmomenten voor opdrachten opgenomen in het examenrooster (tijdens het semester is er enkel formatieve feedback op opdrachten).
 - o (2021-2022) Integratie flextrajecten in basisopleidingen.

In deze vernieuwingen komt de visie op de verhouding tussen inhoud en didactiek duidelijk naar voren.

Eenzijds stellen we de eindtermen basisonderwijs als minimale begincompetenties voorop. De student wordt ondersteund, maar is zelf verantwoordelijk om die basiskennis op te frissen indien nodig. Anderzijds is er een heldere structuur in het curriculum, gebaseerd op 6 beroepstaken, waarvan een de didactische taak van de leerkracht betreft. Het proces om deze visie grondig uit te schrijven en te verbinden met de vele andere onderdelen van de opleidingsvisie eindigt haar eindpunt dit academiejaar.

Daarnaast is er een specifieke vorm van werkplekleren ingevoerd voor de praktijkcomponent van de opleiding. Samen opleiden met het werkveld staat daarbij centraal. Studenten krijgen een jaar lang de tijd om te groeien in de praktijk en de vooropgestelde doelen te behalen. Op het einde van het traject volgt een 'driehoekig' evaluatiegesprek met student, (school)mentor en begeleider vanuit AP waarin in consensus wordt beslist of de doelstellingen zijn behaald. Om dit proces te ondersteunen werden eenvormige evaluatiedocumenten ontworpen, die ook worden gebruikt voor de tussentijdse formatieve feedback. Er is een duidelijke tijdlijn

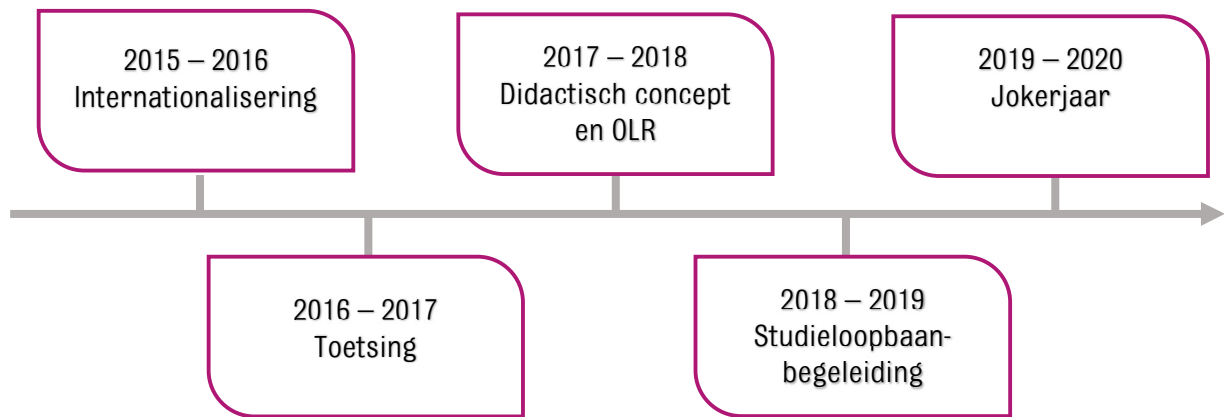
¹ Didactisch concept en OLR, onderwijsproces, toetsing, internationalisering, nexus onderwijs-onderzoek, kwaliteitsontwikkeling, studieloopbaanbegeleiding

² De kwaliteitskenmerken zijn een vertaling van elementen uit de ESG (European Standards and Guidelines for Quality Assurance) die kwaliteitsvol hogeronderwijsopleidingen typeren en een vertaling van de visie van AP.

opgesteld, waarbinnen feedback en evaluatie zijn gesitueerd en die voor alle studenten hetzelfde is, aangezien ze een volledig academiejaar gekoppeld zijn aan één basisschoolteam.

- Systematisch werken met **studiewijzers**: Op departementaal niveau werd een sjabloon ontwikkeld voor een studiewijzer. Voor elk opleidingsonderdeel wordt zo'n studiewijzer opgemaakt en bij aanvang van het opleidingsonderdeel ter beschikking gesteld. In die studiewijzer wordt het didactisch concept duidelijk (gevisualiseerd) en worden de opleidingsspecifieke leerresultaten geduid en de leerdoelen duidelijk verbonden met deze OLR's.
- Aandacht voor **internationalisering**: Verschillende deelacties, zoals de organisatie van een International Week voor alle studenten uit de tweede trajectschijf, zorgen voor een toenemende internationalisering. De opleidingen nemen deel aan verschillende Erasmus+project met studentenmobiliteiten. We hebben oog voor de internationale context waarin een 21^{ste} eeuwse onderwijsprofessional zich moet ontwikkelen, ook in de flextrajecten, waar studenten-zij-instromers opleiding combineren met werken en/of een gezin. We werken voortdurend aan een inclusief internationaal aanbod.
- Rond de **studieloopbaan van studenten** werd meer systematiek gebracht, niet alleen 'administratief'. De opleiding zet ook in op het opbouwen van het zelfsturend vermogen van de studenten, noodzakelijk om te functioneren binnen het huidige curriculum (en als latere professional). De systematiek van de studietrajectbegeleiding is hoog, enerzijds door de nauwere samenwerking tussen de trajectbegeleiders, maar ook door de kwaliteitscontrole op de werking van de toelatingscommissie. De gelijkberechtiging van studenten is daar het uitgangspunt. De verbeterde werking op het vlak van studiebegeleiding wordt nu verder gezet in het Student Center van AP. Daarnaast loopt er nog een project om de gezamenlijke gerichtheid van het lectorenteam op de studieloopbaan van de student te verhogen.

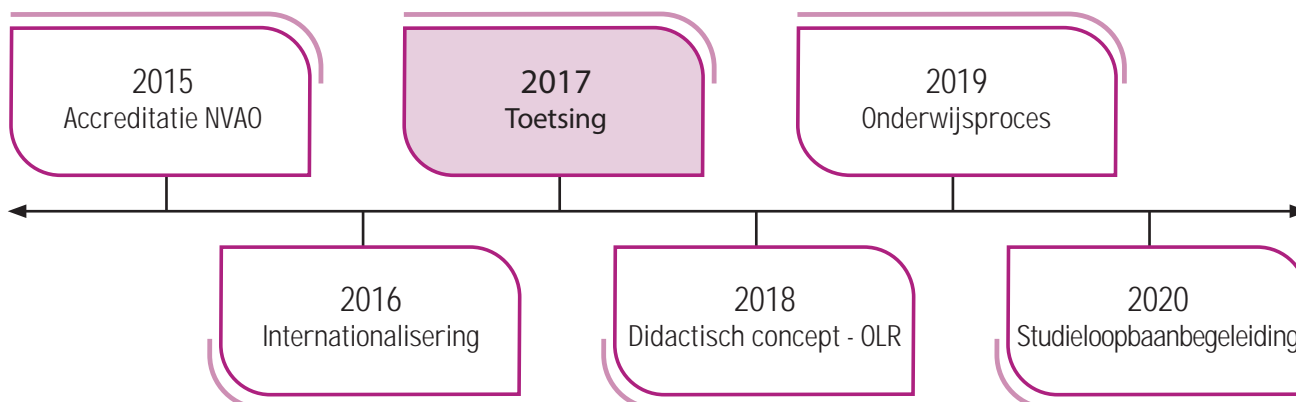
Kalender³



³ De oorspronkelijke planning zoals terug te vinden in onderstaande publieke infofiches werd bijgestuurd n.a.v. feedback van de opleiding, voorbereiding op een eventuele visitaties, afronding van de AP-opleidingsevaluatie, ...

KWALITEITSFICHE

PROFESSIELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS: LAGER ONDERWIJS



TOETSING

Kwaliteitsvolle toetsing is een essentieel onderdeel van goed onderwijs. Bovendien is correcte toetsing noodzakelijk om de waarde van het diploma te garanderen. De kennis, het inzicht en de vaardigheden van studenten moeten dan ook op een valide en betrouwbare manier geëvalueerd worden. Daarnaast zijn feedback en het kunnen leren van een toets een belangrijk element in het leerproces van een student. Het is dan ook belangrijk dat de beoordelingsprocedures duidelijk en transparant zijn voor studenten en beoordelaars.

SAMENSTELLING COMMISSIE

Voorzitter:

Inge Lambrechts, AP Hogeschool

Secretaris:

Evy De Bie, AP Hogeschool

Externe onderwijskundige:

Lies Van Winkel, Erasmushogeschool Brussel

Extern opleidingshoofd:

Gwendoline Hotton, Hogeschool West-Vlaanderen

Externe werkveldeskundige:

Xavier Vankeirsbulck, Onderwijscentrum Brussel

GESPREKSPARTNERS

Opleidingsverantwoordelijken

Studenten

Lectoren

Werkveldcommissie (23.03.2017)

INTERNE VOORBEREIDENDE ANALYSE

Dienst Onderwijsontwikkeling en -innovatie

Beleidsadviseur onderwijs

Dienst Onderwijs- en studentenadministratie

Dienst Kwaliteit, planning en organisatie

DOCUMENTATIE

Opleidingskaart

Kwaliteitskaart

Leer- en toetsmiddelen

ECTS-fiches

Onderwijs- en examenreglement

KWALITEITSCRITERIA

1. De toetsing is **valide** opgezet: de toetsvormen en het toetsprogramma zijn geschikt om na te gaan en aan te tonen dat de beoogde leerresultaten (eindcompetenties) en de leerdoelen van de opleidingsonderdelen zijn bereikt.
2. De beoordelingsprocedures zijn **betrouwbaar** opgezet. De toetsvragen en –opdrachten zijn eenduidig geformuleerd. De subjectiviteit van de beoordelaar wordt zoveel mogelijk uitgesloten. Er worden meetbare criteria als leidraad gebruikt bij de beoordeling.
3. De beoordelingsprocedures zijn voor de studenten **transparant** en duidelijk beschreven.
4. De opleiding wordt afgesloten met (een) **geïntegreerd(e)** toets(en) die de beoogde leerresultaten (eindcompetenties) omvat(ten). Bij de beoordeling hiervan worden externe deskundigen betrokken. De opleidingsstaf bewaakt het gerealiseerde niveau van de opleiding.
5. **Het onderwijs- en examenreglement** en administratieve procedures ondersteunen de opleidingen bij hun zorg voor de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van beoordelingsprocedures.

STERKE PUNTEN

- De opleiding gebruikt doorheen de opleiding gevarieerde toetsvormen. In het toetsmateriaal is er een sterke link met de reële werksituatie.
- De opleiding sluit subjectieve beoordeling zo veel mogelijk uit. Dit door gebruik te maken van verbeter sleutels voor examens, door te werken met meerdere beoordelaars en via de standaard beoordelingsformulieren voor stage.
- De opleiding heeft voor elk opleidingsonderdeel een studiewijzer uitgewerkt. Voor geïntegreerde opleidingsonderdelen zoals stages zijn er transparante readers. De begeleidershandleiding voor stages is een goed voorbeeld van transparantie voor lectoren en mentoren.
- De opleiding organiseert bij de start verschillende screeningstoetsen zodat studenten weten waar ze extra aandacht aan moeten besteden.
- De studenten krijgen tijdens de derde trajectschijf voldoende de kans om nog verder te groeien en moeilijkheden weg te werken. Dit door de eindstage en de professionele bachelorproef over het hele academiejaar te laten lopen.
- De opleiding onderzoekt samen met het werkveld andere manieren van stage lopen, zoals het werkplekleren.

VERPLICHTE WERKPUNTEN

- De commissie vindt de toetsing over het algemeen te complex. Eenvoudigere toetsing zal zorgen voor een betere organisatie, minder werkdruk voor lectoren en een grotere transparantie voor studenten.
- De opleiding moet vollediger en consequenter naar studenten communiceren over de toetsing.
- De opleiding dient de opleidingsvisie opnieuw te expliciteren. De commissie bedoelt hier voornamelijk een visie m.b.t. het evenwicht tussen inhoud en didactiek en de opbouw hiervan doorheen de opleiding. De opleiding moet deze visie zichtbaar maken in het vernieuwde curriculum.

SUGGESTIES

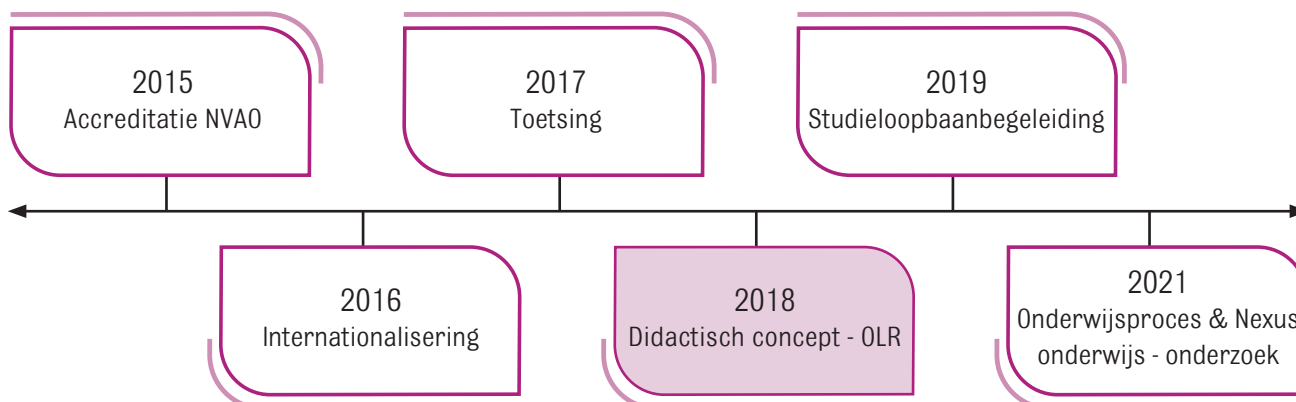
- De commissie adviseert de opleiding om de aanwezige good practices te gebruiken als voorbeeld om de werkpunten weg te werken.
- De opleiding is gestart met de uitwerking van een nieuw curriculum. De commissie vindt dat een goed plan.

EEN ANALYSE DIE LEIDT TOT EEN ACTIEPLAN MET CONTINUE OPVOLGING

Net zoals alle opleidingen van de AP Hogeschool maakt de opleiding **Lager onderwijs** een jaarlijkse stand van zaken op en formuleert ze naar aanleiding van de resultaten van de AP opleidingsevaluatie verbeteracties in haar jaaractieplan. De realisatie van deze verbeteracties wordt opgevolgd door de AP Hogeschool via een BeleidsOpvolgingsSysteem. De effectiviteit en kwaliteit van de bijsturingen wordt niet alleen geëvalueerd bij de volgende ronde van dit evaluatiethema, maar eveneens bij het thema Kwaliteitsontwikkeling van de AP-opleidingsevaluatie.

KWALITEITSFICHE

PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS: LAGER ONDERWIJS



DIDACTISCH CONCEPT - OLR

Het didactisch concept beschrijft de manier waarop een opleiding haar onderwijs vormgeeft en hoe de gehanteerde onderwijsvormen bijdragen tot het behalen van de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR). Deze opleidingsspecifieke leerresultaten of eindcompetenties bepalen wat van een student verwacht mag worden aan het einde van zijn/haar opleiding. Door een eigen visie op onderwijs en de afstemming op de eindcompetenties, vormt het didactisch concept mee de identiteit en eigenheid van de opleiding.

SAMENSTELLING COMMISSIE

Voorzitter:

Evy De Bie, AP Hogeschool

Secretaris:

Carolien Cuyt, AP Hogeschool

Externe onderwijskundige:

Anneleen Verckens, Erasmushogeschool Brussel

Intern opleidingshoofd:

Els Van Eyken, AP Hogeschool

GESPREKSPARTNERS

Gespreksgroep bestaande uit het opleidingshoofd, 2 leden van de opleidingsstaf en 3 lectoren.

INTERNE VOORBEREIDENDE ANALYSE

Dienst Onderwijsontwikkeling en - innovatie

DOCUMENTATIE

Opleidingskaart

Kwaliteitskaart

ECTS-fiches

KWALITEITSCRITERIA

1. De opleiding geeft het onderwijsproces vorm vanuit een eigen didactische visie.
2. De OLR (eindcompetenties) zijn identiek aan, zijn geconcordeerd met of omvatten op zijn minst de domeinspecifieke leerresultaten (DLR).
3. De leerdoelen van de opleidingsonderdelen zijn lineair gekoppeld aan de OLR (eindcompetenties).

STERKE PUNTEN

- De opleiding beschikt over een enthousiast team dat een grote bereidheid toont om te innoveren.
- Er is een grote gedragenheid van het nieuwe didactische concept binnen het lectorenteam.
- De opleiding neemt de tijd om veranderingen grondig voor te bereiden met haar verschillende belanghebbenden.
- De opleiding maakte van de decretale basiscompetenties een mooi samenhangend eigen verhaal. Het competentiemodel is sterk visueel voorgesteld.

VERPLICHTE WERKPUNTEN

- De commissie geeft de opleiding de opdracht om snel de nodige keuzes te maken zodat het nieuwe didactische concept in de praktijk wordt omgezet.
- De opleiding moet erop toezien dat de communicatie van OLR en competentiemodel naar studenten een prioriteit blijft.

SUGGESTIES

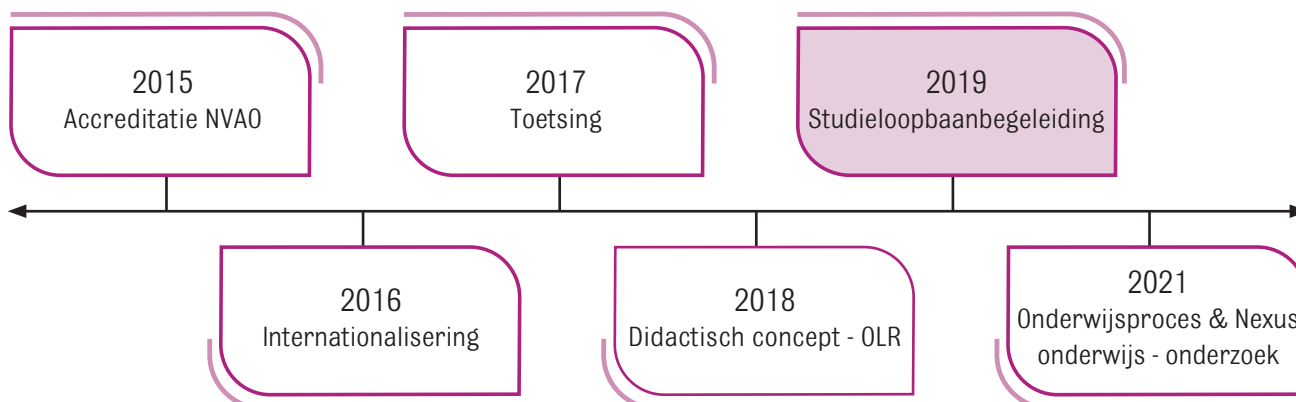
- De commissie adviseert de opleiding om:
 - good-practices vanuit het flextraject bij de integratie met de reguliere opleiding te behouden;
 - internationalisering meer te verwerken in haar didactisch concept;
 - het competentiemodel als ankerpunt in de cursussen op te nemen.

EEN ANALYSE DIE LEIDT TOT EEN ACTIEPLAN MET CONTINUE OPVOLGING

Net zoals alle opleidingen van de AP Hogeschool maakt de opleiding **Lager onderwijs** een jaarlijkse stand van zaken op en formuleert ze naar aanleiding van de resultaten van de AP opleidingsevaluatie verbeteracties in haar jaaractieplan. De realisatie van deze verbeteracties wordt opgevolgd door de AP Hogeschool via een BeleidsOpvolgingsSysteem. De effectiviteit en kwaliteit van de bijsturingen wordt niet alleen geëvalueerd bij de volgende ronde van dit evaluatiethema, maar eveneens bij het thema Kwaliteitsontwikkeling van de AP-opleidingsevaluatie.

KWALITEITSFICHE

PROFESSIELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS: LAGER ONDERWIJS



STUDIELOOPBAANBEGELEIDING

Studieloopbaanbegeleiding (SLB) is een ruim begrip waaronder verschillende ondersteunings- en begeleidingsactiviteiten voor studenten vallen (bv. individuele begeleiding van studenten, workshops in klasverband, taalbeleid...). Elke opleiding bouwt haar eigen aanbod in studieloopbaanbegeleiding uit om zo een antwoord te bieden op het vraagstuk rond instroom, doorstroom en uitstroom van de studenten binnen deze opleiding.

SAMENSTELLING COMMISSIE

Voorzitter:

Evy De Bie, AP Hogeschool

Secretaris:

Carolien Cuyt, AP Hogeschool

Externe domeindeskundige:

Dascha Debruyne, HoWest

Interne domeindeskundige:

Gert Christens, AP Hogeschool

Student:

Angela Gödeken, AP Hogeschool

GESPREKSPARTNERS

Gespreksgroep bestaande uit het opleidingshoofd, de opleidingscoördinator-trajectbegeleider flextraject en een lector-trajectbegeleider.

Studenten

INTERNE VOORBEREIDENDE ANALYSE

Studentgerichte diensten

Dienst Kwaliteit, Planning en Organisatie

DOCUMENTATIE

Opleidingskaart

Kwaliteitskaart

KWALITEITSCRITERIA

1. De opleiding voorziet in ondersteuning en begeleiding gekoppeld aan het didactisch concept.
2. De opleiding stemt haar ondersteunings- en begeleidingsaanbod af op een behoefteanalyse bij haar studenten.
3. De opleiding biedt concrete en toegankelijke dienstverlening voor alle studenten rond (her)oriëntering, studiebegeleiding, trajectbegeleiding, individuele aanpassingen en gerichte doorverwijzing bij psycho-sociale problemen.
4. De aanspreekpunten studieloopbaanbegeleiding van de opleiding registreren systematisch hun begeleidings- en ondersteuningsactiviteiten. Zij sturen hun aanbod op basis daarvan bij.

STERKE PUNTEN

- Het start-to-study programma is een goed uitgewerkt concept dat zijn vruchten afwerpt. De commissie vindt het een meerwaarde dat de opleiding er voor kiest om elementen vanuit de start-to-study workshops te integreren in het curriculum.
- Via supervisiemomenten helpen studenten elkaar in hun groeiproces.
- De opleiding streeft een persoonlijke begeleiding na. De studenten voelen zich duidelijk gehoord en geholpen. Ze worden begeleid en verder ondersteund.
- De opleiding hanteert de trajectbegeleiding duidelijk als een kwalitatieve hefboom om studievoortgang te faciliteren.

VERPLICHTE WERKPUNTEN

- De opleiding dient nog meer systematiek in haar organisatie van studieloopbaanbegeleiding te brengen.

SUGGESTIES

- De commissie adviseert de opleiding om:
 - het start-to-study programma nog meer in de verf te zetten;
 - nog meer stil te staan bij de dubbele rol van de trajectbegeleider (evaluator en trajectbegeleider) en dit duidelijker te communiceren aan de studenten;
 - de verbinding tussen missie, visie op studieloopbaanbegeleiding en didactisch concept explicieter uit te werken.

EEN ANALYSE DIE LEIDT TOT EEN ACTIEPLAN MET CONTINUE OPVOLGING

Net zoals alle opleidingen van de AP Hogeschool maakt de opleiding **Lager onderwijs** een jaarlijkse stand van zaken op en formuleert ze naar aanleiding van de resultaten van de AP-opleidingsevaluatie verbeteracties in haar jaaractieplan. De realisatie van deze verbeteracties wordt opgevolgd door de AP Hogeschool via een BeleidsOpvolgingsSysteem. De effectiviteit en kwaliteit van de bijsturingen wordt niet alleen geëvalueerd bij de volgende ronde van dit evaluatiethema, maar eveneens bij het thema Kwaliteitsontwikkeling van de AP-opleidingsevaluatie.